

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ולבירור יוחסין

תשלום עבור נזק דבר משומש
ועבור מניעת עבודה

תיק ממונות מס' 976-97

צד א': ב' ע"י ב"כ הרב קצנלבון
צד ב': א' ע"י ב"כ עו"ד י' מנדל

(מהד' כב תמוז)

נושא הדיון

א' עבד כקבלן שיפוצים בדירה שמעל התובע ב'. טוען ב' התובע שהקבלן או פועליו שפכו חמרי בנין על הגג של הסוכה שלו, העשוי פיברגלס, ונוצרו חורים בגג ויש צורך להחליפו בגגון חדש שמחירו 4.500 ש"ח. כמו כן תובע נזקים בתריסים וכן נזקים בצבע. בתחילה תבע ב' גם את הקבלן וגם את בעה"ב ששכר אותו. אך בעה"ב השיב להזמנת בית הדין שהוא איננו הנתבע אלא רק הקבלן. א' משיב שאין הוא יודע לאשר את טענת ב' שהפועלים שלו הם שעשו את הנזקים, ובכל מקרה מדובר בגגון ובתריסים משומשים שיש להעריך את שוויים אגב הבית, כמה שזה הבית למכירה אתם ובלעדיהם. הוא מוכן להתפשר בסכום של \$600, או להציע לתובע לפנות לזוג מסויים שיתקן את הגגון על חשבוננו. ב' תובע עוד שכר של שני ימי עבודה שהפסיד כשנשאר בביתו כדי לשמור את ביתו מנזקים נוספים.

פסק דין

הצעת הפשרה של הנתבע מתקבלת, ומקבלת תוקף של פס"ד.

(-) שמואל יגר

(-) מרדכי אהרן הייזלר

(-) אברהם דוב לוי, אב"ד

השאלות לדיון

- א. פועלים של קבלן שעבדו אצל בעה"ב ששיכר את הקבלן, והזיקו ממון אחרים בעבודתם, מי מהם נתבע על הנזק, בעה"ב או הקבלן או הפועלים.
- ב. מזיק חפץ משומש שמחירו בשוק נמוך, ובגלל הנזק זקוק הבעה"ב לקנות חדש במקומו, האם חייב המזיק בשיעור דמי החפץ החדש, או רק בשווי החפץ בשוק לפני שניזוק.
- ג. נאלץ להשאר בבית כדי לשמור מנוקים אחרים, והפסיד ימי עבודה, האם חייב המזיק לשלם את הפסד ימי העבודה שלו.

תשובה

א. צמנה צ"ק לח צ: הצנאי שקבל עליו לסתור את הכותל ושיצר הצנאים או שהזיקן חייב לשלם. ופירש המחירי שכך קבל עליו מן הסתם שלא לצרם, וכן אם הזיק צסתירתו, שמועד הוא לעולם, וצעה"צ כבר נסתלק משמירה זו וחזרה על האומן הואיל וזה קבל מלאכה זו עליו כדרך קבולת, הא אם נעשה זה שכיר יום לא נסתלק צעה"צ משמירתה, ושניהם משלמים. ע"כ. וכן הוא צרצינו יהונתן מלוניל שם הוצא צשמ"ק שם, וגרם "והזיקו", היינו הצנאים שסתר הזיקו לאחרים. וכן גרם הרמז"ס חובל ומזיק פ"ו הי"א: ושבר את הצנאים או הזיק חייב. ועיי' קוצן שעורים צ"ק אות קלז שגם אם עשה הצנאי מה שנאמר לו לעשות מ"מ אינו נפטור אם הזיקו הצנאים לאחרים.

ובגמ' צ"מ קיח צ: ת"ר החלצ שמסר לסתת הסתת חייב. הסתת שמסר לחמר חייב. החמר שמסר לכתף הכתף חייב. הכתף שמסר לצנאי הצנאי חייב. הצנאי שמסר לאדריכל האדריכל חייב. ופרש"י: זה שהוא בידו חייב צנוקה אם תיפול מידו ותזיק את אחרים או תשבר היא, הוא חייב לשלם. ואע"ג דמוקמינן להא לקמן בקבלנות, וכולן שותפין צמלאכה, אין חייב אלא מי שהיתה מסירה לו, דכיון דכחו הוא הנזק מוטל עליו כל היכא דמיתרמי, דתנן אדם מועד לעולם וכו'. ע"כ. ועיי' אמרי הלצבי סי' מח שזוין צספר המפתח לצ"ק שם.

ועיי' פס"ד ירושלים כרך ז עמ' עד שאין לחייב את הקבלן על נזקים שעשו פועליו עפ"י גמ' צ"ק ד א דאמר רב אשי ממשנה דידיס פ"ד מ"ז אטו עבד ואמה לאו טעמא רבה אית צהו שמא יקניטנו רבו וילך וידליק גדישו של חזירו ונמלא זה מחייב את רבו מאה מנה צכל יום. ועיי' פס"ד ירושלים כרך צ עמ' פז עפ"י נתה"מ סי' שט ס"ק ט שאם היה רגיל למסור עבודה זו לפועליו, הדבר תלוי צמחלוקת ראשונים שהציא הרמ"א צשו"ע סי' רלא סעי' כד. ולדברי הסמ"ע סי' עז ס"ק לו צדעת הרמז"ס מה שמסר המלאכה לאדם זר חשיב פשיעה.

ב. כתב הכתה"מ סי' קמח ס"ק א דאין חיוב הנזק רק בדבר ששוא למוכרו, ולא בדבר ששוא לצעליו ואינו שוא למוכרו. וכתב באורחות המשפטים ח"ב כלל מצ סי' לג: עיי' מקור חיים שאלה לא צדין אס אחד מזיק לחצירו דבר או חפץ שלכו"ע אינו שוא כלום, רק לצעל החפץ הוא שוא ממון וכו', גם להיפך יש לעיין אס אחד הזיק לחצירו דבר שלכו"ע שוא כסף הוא רק לדידיה אינו שוא כלום וכו'. תשובה. תצנא לדינא, המזיק לחצירו בדבר שאינו שוא כסף רק לו לעצמו, אף שאינו שוא לכל העולם, חייב לשלם. צנתה"מ סי' קמח פסק שאינו חייב לשלם, ומוציא גם כן בצפר אצן שתיה סי' פד. ועיי' גם בתשו' הרד"ס חו"מ סי' יג הביאו דברי גאוניס כלל נא אות כג דמה ששוא צעיניו יותר משוויו לכל העולם לא נחשב כלל לשוא כסף רק הנאה בעלמא שיש לו צו ויש לדמותו לטוה"כ וכו'. ואס להיפך שאללו אין שוא כלום אף ששוא לכל העולם, פטור וכו'. עכ"ל אורחות המשפטים. ועיי' "תשובות והנהגות" כרך ד עמ' שאז, ואס עמ' תסח צסס הגר"ח או צסס ר' ילחק אלחנן, שאס שיצר חלון זכוכית צצית חצירו פטור מלשלם, שחיובו הוא לשלם את ההפרש צין מה ששוא הצית עם החלון וצלעדיו, והחלון לא משנה את שויו של הצית, ולכן פטור מלשלם. וצתשובות והנהגות שס הוסיף: ושמעתי שיש חילוקי דעות צצתי דיניס אידך לנהוג. ע"כ. ועיי' העמק דבר ויקרא כד יח על הפסוק ומכה נפש צהמה ישלמנה, כפי שויה צלמאוס אע"ס ששוא להמכר צשוק צהרצה מכך צגלל יחוסה, עיי"ס (ועיי' "אהל ישעיהו" צ"ק עמ' תעח מהגר"ח). וכן פסק צ"חוקי הנזיקין" צקובץ זכור לצרהס תשנ"א עמ' קעט. אדך צחזו"א צ"ק סי' ו אות ג כתב שתשלומי נזק צנזקים שהפסדס הוא לצעליס עצמו, אף שלגצי ערכס לא נפחתו הדצריס הנזוקיס עיי' הנזק, שיימינן כפי ההפסד לצעליס. והפסדיס העומדיס לתיקון, יש לו לשלם כפי ערך הולאות התיקון. ועיי' "זכר טוב" סי' ח אות יז שכתב: ול"צ היטב דצצרי החזו"א צגדרי העניניס שס. ע"כ. ועיי' "יסודות צחו"מ" (עפ"י שיטת הגר"י צרטלר) ח"א סי' ז דצית שהזיקו צו חלון ואס ימכרו הצית צשוק לא נפחת דמיו צגלל זה, לפי החזו"א חייב לשלם את תקון החפץ או הצית. אדך אס הזיק דבר שאין שייך צו תיקון ואי אפשר למוכרו צשוק כיון שהוא משומש אין לו דמיס, יש לדון אס פטור המזיק מתשלומי היזק. עיי"ס. ועיי' "אור לציון" חו"מ סי' ד אות צ.

ג. אמרו צירושלמי צ"מ פ"ה ה"ג, והוצא צר"ש צ"ק פ"ב סי' ו, וצרי"ן ונ"י צ"ק קד א, שהמצטל כיסו של חצירו פטור. וכתב הר"ש שס וצשו"ת כלל נה סי' א שהוא מדין גרמא, וכשסגר ציתו של חצירו ואינו יכול להשכיר ולא לדור צו פטור מפני שלא צא לידו כלום מחסרון חצירו, ואין לו עליו אלא תרעומת, ואפילו גירש חצירו מציתו ונעל הדלת צפניו אין זה אלא גרמא בעלמא ולא מיחייב אלא כשעת הגזילה. ועיי' מחנ"א דיני גזילה סי' יא, ופלפולא חריפתא צ"מ פ"ו סי' צ אות ד, ושו"ת חת"ס חו"מ סי' קעח, שהוא משום שלא צרי היזקא, וכשיטות הראשוניס צדין גרמי שכל שלא צרי היזקא אינו גרמי אלא גרמא. ועיי' פס"ד ירושליס כרך ח עמ' קסב-קסג וכתב י עמ' רעז צסס עוד פוסקיס שנחלקו צזה.

ובנידון דידין שלא הנתבע הוא ססגר הדלת צעד התובע מללאת מציתו וללכת לעבודה, אלא התובע מיוזמתו ורצונו לשמור על ציתו נשאר ספון צו, נראה שאין לו כל תציעה של הפסד ימי עצודה כלפי

הנתבע. שהרי אפילו אם היה זה הנתבע פוגר עליו את הדלת, הרי פסק הרא"ש שאינו אלא גרמא.